

Samo Rugelj

RESNICA IMA TVOJE OČI

Samo Rugelj

RESNICA IMA TVOJE OČI

roman

Prenovljena izdaja

Ljubljana 2024

Samo Rugelj
RESNICA IMA TVOJE OČI
Prenovljena izdaja

© za besedilo Samo Rugelj, 2018, 2024
© za knjižno izdajo UMco, d. d., 2024
Vse pravice pridržane.

Roman je prvič izšel pri založbi Litera leta 2018.
Uredil ga je Orlando Uršič.

Izdajatelj in založnik: UMco, d. d.

Odgovorni urednik: Samo Rugelj
Pomočnica urednika: Renate Rugelj
Jezikovni pregled: Mira Turk Škraba
Spremna beseda: Andrej Blatnik
Oblikovanje ovitka: Žiga Valetič
Postavitev: Aleš Cimprič
Tisk: Camera, d. o. o.

Naklada: 300 izvodov, 2. izdaja, 1. natis
Ljubljana 2024

Roman je izšel v okviru programa, ki ga sofinancira
Javna agencija za knjigo Republike Slovenije.

V okviru določil Zakona o avtorski in sorodnih pravicah so brez pisnega dovoljenja založbe prepovedani reproduciranje, distribuiranje, javna priobčitev, predelava ali druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnem koli obsegu ali postopku, v številni fotokopiranje, tiskanje in shranjevanje v elektronski obliki.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6-311.2

RUGELJ, Samo

Resnica ima tvoje oči : roman / Samo Rugelj ;
[spremna beseda Andrej Blatnik]. - 2. prenovljena
izd., 1. natis. - Ljubljana : UMco, 2024

ISBN 978-961-7136-82-1
COBISS.SI-ID 168088835

Mojim;

ženi Renate, sinovoma Janu in Žigu ter hčerki Zoji

Pridržek

To delo je fikcija, vendar so se nekateri dogodki, predvsem tisti v Istanbulu, v resnici zgodili – čeprav ne nujno točno tako in v tem kronološkem vrstnem redu.

»V času se počutimo doma, tako kot ribe v vodi. Naše žitje je žitje v času. Njegov napev nas hrani, nam razpira svet, nas vznemirja, plaši in nas zaziblje v sen. Vesolje se odvije v prihodnost, kakor ga vleče čas, po zapovrstju časa. «

Carlo Rovelli, *Zapovrstje časa* (prevedel Alojz Kodre)

PROLOG

POLETJE 1982

»Morala bi ti povedati že prej. Tisto popoldne, ko sva se spoznala in potem zvečer prvič spala skupaj, nisi bil edini. Noč pred tem sem spala še z nekom, ki sem ga spoznala nekaj dni pred teboj in je potem tisto jutro odšel naprej na pot. Nimam njegovega naslova, samo to vem, kako mu je ime. Noben od naju ni niti pomislil na to, da bi bilo lahko iz tega kaj več. Bil je Nemeč z belimi zobmi in širokim nasmehom. Lepo je govoril. Vse skupaj je bilo samo mimogrede. Z njim sem bila samo enkrat.«

Počasi je prikimal in jo pozorno gledal. Čakal je, da bo nadaljevala.

»Vse to, ta divji dan, ko sem spala z obema, se je dogajalo pet, ne, v bistvu šest dni po moji menstruaciji. Zato sem bila prepričana, da je vse v redu. Da je varno. Zato sem ti

tudi dovolila, da že prvič končaš v meni. Kot potem tudi naslednjih nekaj dni, ko sem bila s teboj. Samo s teboj. Bila sem razigrana, zadeta od svobode in ljubezni. Potem sva začela uporabljati kondome. Ampak kot kaže, ni bilo varno.«

»Razumem.«

»Razumeš? Razumeš, da obstaja možnost, sicer majhna, ampak vseeno možnost ...«

»... da nisem oče tega otroka. Razumem. Ampak pomembno je, če bi ti ... če bi midva rada imela tega otroka.«

»Jaz bi ga rada imela. Jaz vsekakor ne bi šla, ne bom šla na splav. Hočem tega otroka. Rada bi ga imela s teboj.«

»In jaz hočem tebe, tebe in tega otroka.«

»Vendar ... ali te ne bo ključalo, nekje globoko, ali ne boš razmišljal, kaj pa, če to ni moj otrok, nekoč, enkrat, čez leta, ko bo ta otrok že velik?«

»Ne bo. Ne bom.«

»Mi lahko obljubiš, mi lahko zagotoviš, da ne boš nikoli preverjal ali testiral, ali je ta otrok res tvoj? Mi lahko to obljubiš?«

»Lahko. Obljubim ti.«

V sebi je zadržal več, kot je bil v tistem trenutku v stanju povedati.

PRVI DEL
PREJ

ČETRTEK, 28. DECEMBRA

1

V zgodnjem popoldnevu so naletevale drobne snežinke. Miha jih je gledal skozi okno in v mislih štel, koliko časa lahko s pogledom spremlja posamezno od njih. Pomislil je, da je padanje snežink morda najbolj podobno pretakanju časa. Ta teče tako tiho, mirno in nežno, kot padajo snežinke iz neba na zemljo. Zgoščena neskončnost v puhasti preobleki.

Na televiziji se je v prednovoletnem programu vrtela oddaja o najpomembnejših športnih dogodkih iztekajočega se leta. Največji poudarek je bil na evropskem košarkarskem prvenstvu v Istanbulu. Ob omembi Istanbula se je Miha vedno zdrznil. Istanbul je imel zanj poseben pomen že

petintrideset let. Nikoli mu ni mogel reči Carigrad, kar je bilo uradno slovensko ime za to mesto.

Še posebno pozoren je postal, ko je prišel na vrsto posnetek zadnjih minut finala. Tudi tam je bil čas pomemben, vsaka sekunda je lahko spremenila potek tekme. V tistih trenutkih je že kazalo, da bodo Slovenci spet ohromeli in jim bo zmaga vnovič spolzela med prsti.

Potem pa se je zgodil skoraj neverjeten preobrat. Slovence je nekaj virtuoznih potez poneslo naprej in v naslednjih dveh minutah so uspeli premagati ukletost izgubljanja tako rekoč že dobljenih tekem. Dramatični finale s Srbijo so obrnili v svojo korist.

Miha je kar vleklo proti televizijskemu ekranu in šele po koncu tekme se je na svojem domačem kavču lahko naslonil nazaj. Potem si je še enkrat prevrtel nazaj zadnje štiri minute tekme, da bi videl, kdaj, v kateri sekundi, se je ta dokončno preobrnila na slovensko stran.

V ušesih je slišal bučanje slovenskih navijačev. Pritisnil je pavzo na televizorju. Od finala so minili že dobri trije meseci, vendar je še vedno zlahka podoživljal občutke ob neposrednem spremljanju tekme v živo. Še vedno se je lahko z mislimi prestavil v poznopoletni sedemnajsti september in v športno dvorano Sinan Erdem Dome, kjer se je zdelo, kot da se je velikanski napihnjeni prostor spremenil v nekakšno žarečo pečico. Polna do zadnjega kotička je dvorana po svojih betonskih šivih pokala od adrenalina. Še zmeraj je čutil srh na koži, ko se je po slovenski zmagi zavedel, da je

res tam, v dvorani, in da je priča zgodovinskemu športnemu dogodku. Nasmehnil se je ob misli, kako impulzivno so se – ponoči, kot malce nenavadna moška klapa – spravili na pot proti Istanbulu.

S Perom Vogrinčičem, očetom njegove snahe Sare, Rokove Sare, kot ji je rekel, ko sta se o njej pogovarjala z ženo, sta o slovenski reprezentanci, njenih igrah in vzponu, debatirala in filozofirala že ves čas prvenstva. Sicer nista imela veliko skupnega, a košarka ju je družila. Običajno sta drug drugega poklicala naslednje jutro, po tekmi v četrtfinalu in polfinalu, ko je po državi naraščala športna vročica, pa sta se slišala celo neposredno po tekmi ali kar med njo. Pero je imel v eni od svojih garaž star Volkswagnov kombi, in pred polfinalom Slovenije s Španijo je svečano izjavil, da se bo, če se Slovenija uvrsti v finale, z njim odpeljal naravnost na tekmo v Istanbul.

Miha je avtomatično in vzneseno odgovoril, da bo šel v tem primeru z njim tudi on. Klicu Istanbula se v tem primeru pač ni mogel upreti. Po četrtkovi tekmi, ki jo je Slovenija gladko dobila, ga je Pero poklical, in ko je Miha vklopil telefon, je rekel samo:

»Grega?«

»Grega!« je odvrnil Miha.

»Jutri po službi ob petih pridem pote.«

»Dobro,« je rekel Miha, »rečeva še komu?«

»Če hočeš. Ne bi bilo slabo, če bi imela še kakšnega šoferja,« se je nasmehnil Pero.

Ko je odložil telefon, ga je žena Mija vprašujoče pogledala.

»V Istanbul grem,« ji je rekel, »na finale.«

Odkimala je.

»Kaj?« je nejevoljno vprašal.

Imel je slabo vest, ker se ni prej uskladil z njo.

»Na stara leta se vam je vsem zvrtelo in zmešalo,« je mirno rekla.

Stopil je k njej in jo skušal poljubiti na ustnice, vendar mu je najprej odvrnila obraz. Ni odnehal, dokler mu tega ni dovolila.

»Glej, ljubica,« je rekel, »Pero je rekel, da gre v Istanbul, če naši pridejo v finale. Rekel sem, da grem zraven. Ne morem sedaj izpasti reva ...«

»In jutri bosta šla? Sama? S tisto njegovo kripo?«

»Hm, rekel bom še Maretu in Koscu. Saj veš, trojka iz mladosti.«

Roke je postavil v položaj meta na koš.

Mija je zavila z očmi, vendar ji je na obraz pokukal odblesek nečesa, kar bi lahko prepoznal kot nasmešek.

»Saj si me pred časom ti spodbujala, naj se poskušam več družiti s Sarinimi starši. Poleg tega ... Istanbul ... saj veš, rad bi šel spet tja,« je rekel in pomežiknil.

Spet je zavila z očmi in rekla: »Ne zapravi najine ljubezni tam doli v Istanbulu!«

Ljubeče jo je pogledal, jo stisnil k sebi in jo na dolgo poljubil ter zašepetal: »Ne bom. Ne skrbi!«

Naslednji dan zjutraj je v službi najprej nagovoril Kosca, s katerim sta delala skupaj, potem je poklical še prijatelja Mareta. Kosec je bil takoj za akcijo, malo ga je skrbelo edino glede kart za tekmo, Mare pa je bil naprej proti.

»Glej,« je rekel Miha, »kdaj bomo še ušpicili kako neumnost? Kdaj, če ne zdaj?«

Preteklo je nekaj pomenljive tišine.

»Kdo, če ne mi?« je odvrnil Mare.

Zasmejala sta se.

Petek je minil v urejanju zadnjih podrobnosti, nakupovanju kart, hitrem servisu volkswagna, preučevanju najbolj optimalne poti do Istanbula, nakupovanju zalog energijske pijače, slovenskih dresov, brisač in kričeče zelenih lasulj ter pakiranju primernih oblačil. Nekaj po šesti popoldan so se odpravili na pot. Štirje možje v poznih zrelih letih so se odpravili na pot proti finalu.

Še se je spomnil, o čem so se pogovarjali na začetku poti. Pero je ravno prebral knjigo *Hemingwayevi možgani*, v kateri je avtor dokazoval, da vzrok za sklepno dejanje Hemingwayevega življenja, ko si je porinil puškino cev v usta in sprožil, s tem pa storil morda najbolj znan samomor v zgodovini Amerike, ni bil v njegovi manični depresiji in drugih duševnih motnjah, ki so mu jih pripisovali in jih zdravili tudi z elektrošoki, temveč v napredujoči demenci, ki so jo elektrošoki v resnici poslabšali ter še pospešili povsem organsko propadanje njegovih možganov.

»Hemingway je imel demenco? Ali ni bil on simbol ameriškega moškega dvajsetega stoletja?« je vprašal Miha.

»Seveda!« je rekel Pero.

Bili so štirje možje, ki niso bili samo na poti v Istanbul, temveč so se vse hitreje bližali tudi svojemu staranju.

Hemingway je naredil samomor, ko je bil Miha star deset let, in to je bil dogodek, o katerem se je takrat veliko govorilo. Razmišljal je, ali demenca v zadnjem času morda vse bolj ne naskakuje tudi njega. Sedaj je bil nekaj let starejši od Hemingwaya, ko si je ta vzel življenje, in v zadnjem letu ali dveh se je tudi sam večkrat zalotil, da mu nedavni dogodki vse bolj uhajajo iz spomina, v zavest pa se mu zmeraj pogosteje vračajo tisti iz mladih dni. Fizično se je čutil krepkega, mentalno pa precej manj.

Kje je točka, je razmišljal Miha, ko zavestno ugotoviš, da se ti možgani v resnici fizično razgrajujejo in se ti zožuje širina zavesti? Je morda potem celo logično, da se nekateri odločijo in – takrat ko še čutijo svet okoli sebe – na mah končajo pot, ki bi sčasoma pripeljala v popolno raztopitev lastnega jaza? Kaj drugega še lahko človeka pripelje do take odločitve?

»A greva?« je zaklicala Mija iz predsobe.

Zdramil se je iz zasanjanosti in ugotovil, da oblečen in pripravljen za zimski popoldanski sprehod sedi pred televizijskim zaslonom, na katerem je na pavzi zaustavljena septembrska finalna košarkarska tekma.

Da, košarka, bila je povezana z marsičem. Spomnil se je, kako je pred časom z Mijo obiskal nekaj tekem evropskega prvenstva v Ljubljani, in kako ga je ravno med eno od njih poklical sin Rok in mu sporočil, da je dobil sina Jakoba. Evo, sedaj sem pa dedek in grem lahko na odpad, je bilo prvo, na kar je pomislil takrat.

»Ja,« je rekel, »greva.«

2

»Klicala me je Mateja,« je med globokim dihanjem rekla Mija.

Čvrsta in svetlolasa jo je z Mihom, svojim štiri leta starejšim možem, vitkim moškimi tršate, asketske postave, ubirala po ozki gozdni poti navkreber proti Grmadi, njuni najljubši vzpetini manj kot pol ure vožnje iz Ljubljane, na katero sta se, zaradi njene ostrine in gorskega pridiha, povzpela vsaj enkrat mesečno. Da bi lahko odšla na Grmado, je Miha ta dan prišel prej iz službe, potem pa skoraj zasanjano obsedel pred televizorjem.

Bila je mrzla zima in vedela sta, da bo čez dobre pol ure že temno. Debeli kosmi snega so padali okoli njiju in vmes se je vsake toliko zabliskal kak pobegli sončni žarek. Mihi je že dvakrat zmrznil znoj na kratkih laseh, ki jih je ob straneh, kjer so se spuščali proti ušesom, vse bolj opazno napadala sivina.

»In?« je nezainteresirano zabrundal nazaj, saj ni želel slišati poročila o tem, kaj se med seboj pogovarjajo ženske. Četudi je šlo za njegovo ženo in njune prijateljke, s katerimi so bili dogovorjeni, da se srečajo na silvestrski večer.

»Ne bosta mogla priti,« je rekla Mija.

»Zakaj pa zdaj to?« je malce nejevoljno vprašal in se ustavil, da ga je dohitela.

»Ni povedala. Nekaj se je sicer izgovarjala na svojega Žagarja, ki da ima obveznosti z vnuki ...«

Mateja je bila Mijina dobra prijateljica, Žagar pa je bil njen drugi mož, ki je pred nekaj leti pri otrocih, imel jih je iz prejšnje zveze, dobil dva vnuka v razmaku nekaj let. Zato je imel v zadnjem obdobju le malo časa za različne družabne obveznosti, med katere je spadalo tudi načrtovano novoletno srečanje z njima.

»Na Žagarja? Ta izgovor je res kar nekaj. No, če česa ne prenesem, ne prenesem tega, da imajo dedki in babice 'obveznosti' s svojimi vnuki,« se je zresnil Miha, zastrigel s prsti in svoj obraz razpotegnil v tisti okameneli izraz, ki je nakazoval pripravljenost, da se sprva lahkotna debata lahko v trenutku spremeni v resnejše verbalno merjenje moči.

Vendar se Mija ni ustavila ob njem, stopila je mimo njega naprej in mimogrede navrgla: »Kaj si pa zdaj mislil s tem?«

Stopil je za njo in zajel sapo.

»Preprosto ne odobravam tega koncepta, da bi morali imeti stari starši do svojih vnukov 'obveznosti',« je spet zastrigel.

»Kaj pa potem?« se je ozrla nazaj in prhnila proti njemu.

»Zelo preprosto. Stari starši naj se s svojimi vnuki ukvarjajo toliko, kolikor jim ustreza. Ne gre za obveznosti. Gre za to, koliko jim je do tega, da se družijo z otroki svojih otrok.«

»No, ja ...« je zamrmrala.

»Kaj, a ne misliš tako?« je vprašal.

Globoko je vdihnila in pospešila.

»A?« je ponovil.

»Ne,« je bila kratka in za odtenek bolj odločno je postavila nogo naprej v korak.

»Osnova je naslednja,« se ni pustil ustaviti, »najprej si otrok, potem najstnik in študent, potem odrasteš in imaš čas zase, potem – če je to seveda tvoja življenjska smer in če se vse srečno izide – dobiš otroke, in potem moraš toliko in toliko časa toliko in toliko let nameniti njim. Ne?«

Niti trznila ni.

»In potem, ko končno prideš do tega, da se otroci, sedaj že odrasli, osamosvojijo in odidejo od doma, in imaš spet končno nekaj časa zase, da postoriš tisto, kar si še mislil opraviti v svojem življenju ... potem, no, potem pa naj bi človek pristal na to, da ga njegovi otroci spet dajo na svoj urnik. Ni šans!«

»To je egoistično!« je temno pribila Mija.

»Zakaj?« je odvrnil. »Zakaj?«

»Logično je, da pomagaš svojim otrokom, če potrebujejo pomoč. Logično je, da prevzameš vnuke, če je treba. In če lahko.«

Prišla sta do križišča, od koder se je levo odcepila pot proti vrhu in se začela strmo vzpenjati. Spustil jo je naprej, potem pa stopal tesno za njo.

»Ne vem, ali sva se razumela. Gre za pomembno distinkcijo, kako razumeš besedo obveznosti. Sam to razumem obvezujoče, obveznosti pa so nekaj, česar v zvezi z vnuki ne bi želel početi ...«

»Ja, saj to si že povedal,« ga je prekinila.

»Ja, ampak morda se nisva dobro razumela. Ukvarjati se z otroki je obveza njihovih staršev, ne pa starih staršev. Ti naj se ukvarjajo z vnuki, če želijo in kolikor želijo. Zato to ne more biti obveza.«

»Preveč si se zafilozofiral ...« je zategnila.

Pred njima se je odprl pogled na vrh, do katerega sta imela samo še nekaj najbolj strmih ovinkov.

»Ne, po moje se nisem,« je zadihano odvrnil.

»Glej, začelo se je z Žagarjevimi vnuki, ampak v bistvu se mi zdi, da si govoril o najinih vnukih, o Jakobu in Evici. Ali ti morda ni všeč, da prideta v soboto?«

»Nisem povsem prepričan, ali mi je všeč. Ni mi prav, da prideta ravno sedaj, med *temi* prazniki. «

»Dobro. In kaj zdaj?« se je ustavila za trenutek in se ozrla proti njemu.

»Nič. Večkrat sem že razmišljal, kako bi bilo, če bi naju, ko bova že končno oba upokojena in se bova čez vikend kam odpravljala, Rok poklical, da je zbolel kateri od vnukov in če ga lahko prevzameva. Kaj bi storila? Bi takoj skočila?«

Kratko je pomišljala, potem pa rekla: »Ja, seveda bi. To je urgentna reč.«

»No, morda je urgentna, morda pa tudi ne. A to, kar bi denimo morala početi midva, pa ni urgentno?«

»Ni takooooo urgentno ...«

»Saj ravno v tem je poanta. V tem, da se smatra, da penzionisti ne počnejo nič urgentnega, da je njihovo življenje za uporabo na voljo tistim, ki so še v delovnem procesu, v aktivni fazi življenja, zaradi česar je njihov čas in njihova energija veliko bolj pomembna in gre lahko vse skupaj in v vsakem trenutku na račun penzionistov.«

»Kot je denimo branje knjig!« je zasikala in si otrla pot s čela.

»Ja, recimo. Kaj pa je sedaj narobe s tem?«

»No, logično je, da se človek, potem ko vse kaže, da bo imel na voljo veliko časa, loti nečesa takega, kar nekako izhaja iz tistega, kar je počel prej.«

»Ni nujno,« je odvrnil. »To je lahko tudi trenutek, ko se loti nečesa čisto novega.«

»Preveč enodimenzionalno in shematično gledaš na vse skupaj. Morda si pa malo obremenjen s penzijo! Te skrbi? Ni tako hudo, kot se sliši!«

»To bomo šele videli! Ne, dejansko gledam štiridimenzionalno. Čas je ena od teh dimenzij. Vsak mora varovati in skrbeti za svoj koridor časa, ker ima zgolj enega. Ravno zato pravim, da bosta moj čas v prihodnosti, in ne samo čas, temveč tudi to, kar bom počel v njem, prav enako pomembna

kot to, kar bo takrat v svojem časovnem koridorju počel moj otrok.«

Sopihala je proti vrhu in ni odgovorila ničesar.

»Kaj pa ti misliš o tem?« jo je vprašal in skušal dohiteti. Šele povsem na vrhu mu je uspelo. Videl je, kako si znova ogleduje železno mizo, v katero so vrezane smeri z vrhovi, ti pa so se nahajali na nevidnih podaljških daljic, ki so se raztezale iz središča mize.

»No, kaj boš rekla?« je ponovil.

Gledala ga je s svojimi ostrimi očmi in stiskala ustnice. Videl je, da je jezna, zato se je skušal nasmehnuti, da bi jo malo sprostil.

»No, daj, povej,« je še enkrat ponovil.

»Pravim, da se pogovarjaš malo brez zveze. Tele praznike bova z vnuki, za naprej se bomo pa že uskladili. Sploh pa nikoli ne veš, kaj ti bo prineslo življenje,« je pribila.

3

Zatopljena vsak v svoje misli sta se vrnili do parkirišča, kjer ju je čakal avto. Miha je bil jezen sam nase. Namesto da bi se z Mijo na izletu v naravi povezala in zbližala ter pred novoletnimi prazniki skupaj preživela nekaj prijetnih trenutkov, sta se skoraj sprla zaradi principa, ki v praksi ni imel nobenega pravega pomena.

Pripeljala sta se do nakupovalnega središča, kjer je Miha odložil Mijo, ki je morala »tam nekaj urediti«. Slutil je, za kaj gre. Novo leto je bilo čez tri dni in vsa leta, ki sta jih preživela skupaj, sta ohranila navado, da sta si darila izmenjala prvega januarja zjutraj.

»Te pokličem, ko končam!« je rekla Mija, ga na hitro poljubila, stopila iz avta in zaprla vrata za seboj. Zdelo se mu je, da je to naredila malo na trdo.

Tudi on je imel načrt, jasen načrt, kaj ji bo podaril za novo leto. Poklical je številko z listka, ki ga je izvlekel iz denarnice, ter sporočil, da prihaja.

Dvajset minut kasneje je zavil na dovoz večje hiše na robu Domžal. Bila je starejšega letnika, večče je ocenil, da je bila zgrajena že pred več kot pol stoletja. Šlo je za standardno škatlasto gradnjo, stene in okna brez kakih dodatnih arhitekturnih elementov. Hitro je ugotovil, da je bila zgrajena po enem tistih gradbenih načrtov, ki so v šestdesetih letih prejšnjega stoletja krožili po Sloveniji. Ustavil je avto, izstopil in vdihnil večerni zimski zrak. Zalajal je pes, vendar je hitro utihnil. Vhodna vrata so imela vgrajena steklena okenca, skozi katera se je videlo, da je v notranjosti hiše gorela luč. Pozvonil je.

Vrata je odprla mlajša ženska in previdno stopila ven. Ob njej se je motala hčerka, ki ji je Miha prisodil kakih pet let.

»Dober dan,« je rekel Miha, »oziroma že skoraj dober večer. Jaz sem Miha. Miha Premrl.«

Ponudil ji je roko.

»Dober dan,« je tiho odzdravila, »jaz sem Nika.«

»Prišel sem zaradi psa ...« je nadaljeval.

V tem se je spet zaslišal lajež.

»Ja, ja, kar stopite naprej,« ga je povabila z gibom rok, »boste videli, kaj imamo.«

Skozi hodnik ga je peljala do prostora, ki bi lahko bil tudi pritlično stanovanje, sedaj pa je bil preurejen v prostor za pse. Stopil je bliže. Zagledal je zlato prinašalko. Bila je prekrasna žival, s svetlo rjavim kožuhom, močna, čvrsta in simetrična. Okoli nje se je prekopicovalo več kodrastih psičkov s skoraj belimi kožuščki. Lizala jih je in negovala.

»To je Kika,« je rekla ženska.

Miha je stopil bliže, še vedno pa je bil korak stran od žive gmote psov.

»Koliko mladičev pa ima?« je vprašal.

»Devet. Letos je prvič kotila. Bilo je kar hudo. Skoraj dva dni je trajalo.«

»Uf,« je zažvižgal Miha, »kar devet?«

Kika je stopila k njima in ga s smrčkom nežno povohala po roki. Sklonil se je in jo pobožal.

Pomislil je, kako je takrat, ko je bil Rok proti koncu osnovne šole, pri njih potekala občasna, vendar pa precej intenzivna razprava v zvezi s psom. Rok ga je želel imeti, vendar Mija takrat ni bila prepričana, ali lahko že ustrezno skrbi zanj.

Ko je Rok končal osnovno šolo, so ga psi nehali zanimati in to vprašanje je v njihovi družini za skoraj dve desetletji

povsem poniknilo. Na plano ga je spet privlekla Mija ob svoji upokojitvi. Trdila je, da je sedaj več kot primeren čas za to, da ga kupita, saj ji bo krajšal dneve do Mihovega prihoda iz službe.

Tudi takrat sta kar nekaj časa ukvarjala s tem, katera pasma bi bila najprimernejša. Nista hotela prevelikega psa – optimalen bi bil tisti, ki ga lahko dam v avtu spredaj med noge, je zatrjevala Mija –, še posebej pa ne takega, s katerim bi bilo veliko dela.

Miha se cela štiri leta ni dal. Kljub temu da ga je Mija prepričevala, da bo mladi kuža magnet tudi za njuna vnuka, se je otepal novega člana. Ko so pred leti pri njih nekaj tednov bivali izposojeni psi, si je zapomnil njihov neprijetni vonj, ki so ga potem kar nekaj časa izganjali iz stanovanja, in dlako, ki se je kljub čiščenju še dolgo valjala po kotih. Kar nekaj časa je imel na zalogi tudi argument, ki ga je lahko kadarkoli potegnil na plan: Kaj bova s psom, če bova kam odpotovala? Vendar je to Mihovo priljubljeno besedno orožje pred nekaj meseci otopil kar Rok, ki je rekel, da lahko v tem primeru pes biva pri njegovi družini.

Potem pa je Mija našla križanca, ki je izpolnjeval vse kriterije. Šlo je za tako imenovanega zlatokodra, križanca med zlatim prinašalcem in velikim pudlom, ki je izhajal iz Avstralije ali pa Amerike, ob tem pa je imel pomembne značilnosti, ki so dejansko pretehtale pri odločitvi: dlaka mu ni izpadala, v stanovanju ni puščal skoraj nobenega vonja, bil pa je tudi idealna družba za majhne otroke, saj jim je brez

velikega upiranja dovolil tako rekoč karkoli. Ko je zanj povedala Mihi, se je ta zmrdoval, češ da je to novodobna, t. i. »dizajnerska« pasma, čeprav je šlo za križanca s tako posrečenimi lastnostmi, da na koncu ni mogel več ugovarjati.

Tako mu ni preostalo drugega, kot da se je vdal in začel po spletu brskati za primernim leglom. Našel je družino, ki je te križance dobivala s parjenjem zlate prinašalke in velikega pudla, ki sta živela pri njih.

»Kje pa je očka teh mladičev?« je vprašal Miha.

»Mož ga je ravno peljal na sprehod,« je rekla Nika. »Bi ga radi videli?«

»Ni nujno. Sem ga že videl na spletu. Kateri kužki pa so še prosti?«

»Teh šest je že zasedenih,« je Nika drugo za drugo pokazala šest kepice, ki so se valjale okoli svoje mame.

»Aha,« je rekel, »ti ostali pa ne, ali kako?«

»Tako, ja,« je odvrnila.

V oči mu je padel eden od njih, ki je bil precej temnejše barve od ostalih.

»Zakaj pa je ta toliko temnejši?« je vprašal.

»Ne vem. Igra narave najbrž.«

Nekaj časa ga je gledal.

»Ga lahko vzamem v roke?«

»Seveda.«

Stopila je k njemu, dvignila kepico v zrak in mu jo podala. Kika je pozorno spremljala, kaj se dogaja z njenim mladičkom.

Vzel je kepico v roke in si jo ogledal. Bila je mehka, v rokah pa se mu je skoz in skoz prevračala.

»Samček, ne?«

Nika je pokimala.

»Mislim, da bo tale kar pravi,« je rekel, pri sebi pa zašepetal: »Samo še primerno ime bo treba najti.«

Nika je pokimala.

»Ste prepričani?«

»Ja, sem. Kdaj bi pa lahko prišli ponj? V bistvu je za ženo. Ona bo lastnica ...«

»Hm,« je pomislila, »čez kake tri tedne, sredi januarja, jih bomo lahko oddali. Bi bilo to za vas v redu? Vam ustreza?«

»Seveda.«

Položil je psička nazaj na tla, potem pa izvlekel telefon ter ga nekajkrat fotografiral iz različnih perspektiv. Zadovoljno si je pokimal.

»Je treba kaj plačati naprej?« je vprašal.

»Ja, če bi šlo, bi bilo fino – za rezervacijo ...«

»Bo sto evrov v redu?«

Tedaj mu je zazvonil telefon.

4

»A greva v kino?« je dahnila Mija v slušalko.

»Zdajle?« je odgovoril.

»Ja, zdajle. Da malo zgladiva tole nesrečno Grmado. Vrtijo najboljše filme letošnjega leta. Danes je drugi *Trainspotting*. Res bi ga šla gledat. Spominja me na mladost, dvajset let nazaj, takrat ko sva gledala prvega. Prosiiiiim.«

Seveda je pretiravala. Pred dvajsetimi leti je bila stara ravno malo čez štirideset let, kar bi le težko imeli za kako mladost. Vendar je vedel, na kaj meri. To so bila leta, ko je kot novinarka delala v kulturni redakciji, obiskovala številne prireditve, se družila z umetniki in se počutila še nadvse mlado, kljub temu da je njun sin že zajadral proti najstniškim letom.

Kaj pa je on počel pred dvajsetimi leti? Hitro se je spomnil. Pred nekaj več kot dvajsetimi leti, no, skoraj že četrto stoletja, je dal odpoved varni in zanesljivi službi ter se na neki način odpovedoval programirani karieri. Zaposlil se je v podjetju, v katerem je ostal vse doslej. Točno se je še spomnil, ko je prišel na zavod za zaposlovanje, da bi se tam z enega uglednih slovenskih podjetij prepisal na tedaj popolnoma neznano in še precej v povoje zavito mikropodjetje, ki je bilo ustanovljeno nekaj let prej.

»Kaj pa počenjate?!« se je nad njim hudovala referentka, ki je urejala prepisne papirje. »Zapuščate zanesljivo službo in se odpravljate v povsem neznano? Ali vam je res treba tega?!«

Presenečen je bil nad njenim komentarjem, ki pa je bil obenem skladen z reakcijo njegove okolice na njegovo odločitev, da se poda v neznano. V odgovor je zmozel samo

zamrmrati nekaj nedoločenega. Pri sebi pa je točno vedel, zakaj je to storil.

Izbral je nadaljevanje, ki je v njegovo bivanje prinašalo nekaj več živopisnosti in nepredvidljivosti. Izbral je življenje, bi rekel Mark Renton. Mark Renton iz *Trainspottinga*. Je to res? je razmišljal sedaj. Ali pa je izbral nekaj, kar je samo malo bolj dišalo po življenju, v primerjavi s tem, kar je že imel v rokah, torej zanesljivo službo do konca svojih delovnih dni? Na to vprašanje, ki ga je mučilo zadnje čase, še vedno ni našel jasnega odgovora.

Še prav dobro se je spomnil *Trainspottinga*, nad katerim se je takrat navduševala Mija. Tudi takrat ga je zvelkla v kino, čeprav ni bil ravno navdušen glede na to, kar je slišal o filmu.

Mija je še dolgo po ogledu govorila o njem in o tem, kaj vse *Trainspotting* prinaša v evropski film. Njega pa ni prepričal. Pravzaprav mu je bil povsem nesmiseln.

Brezciljno tavanje omamljencev ni niti približno sovpadalo z njegovim življenjskim nazorom, sploh pa ne s tistim, kar si je želel za svojega otroka, svojega sina. Dinamično posneti film se mu je zdel preveč kaotičen in precej stran od tega, kar je sam imel za dober film – klasično posnet film s klasično zgodbo, kot sta bila denimo filma *Schindlerjev seznam* ali *Kaznilnica odrešitve*.

»Dobro, greva!« je rekel po kratkem premisleku, ker je tudi on imel nekaj slabe vesti zaradi njunega pogovora na Grmadi. Me zanima, kaj se je zgodilo s temi tipi v zadnjih

dvajsetih letih – da jih primerjam s seboj,« se je zasmel v slušalko. »Kdaj pa je predstava?«

»Točno čez eno uro. Bom kupila karte. Pridi. Se dobiva spodaj, v knjigarni,« je zaslišal veselje v njenem glasu.

Pripeljal je na parkirišče pred kinocenter, potem pa zavil še v nakupovalno središče, kjer si je s pomočjo novega avtomata, ki je stal na enem od hodnikov, natisnil pet fotografij pasjega mladiča. V papirnici je kupil lično kuverto, vanjo pospravil fotografije, malo pomišljal, nekaj napisal in zalepil zgornji del ter se sam pri sebi nasmehnil. Potem je odšel proti kinu.

Kdaj je bil nazadnje v kinu, je pomislil, ko je vstopal v kinocenter. Že kar nekaj časa ne. Že kar nekaj let. Marsikaj se je spremenilo v zadnjih dvajsetih letih. Evropa. Slovenija. On.

Spremembe so odmevale tudi iz začetka filma, ki so mu tokrat dali naslov *T2 Trainspotting*. Ko se je Renton po dveh desetletjih spet vrnil v rodni kraj, ga je tam pričakala mladenka z informacijskimi letaki o mestu Edinburg.

Renton je bil šokiran, da mu hoče nekdo, ki ga je po naglasu takoj prepoznal kot tujca, spromovirati njegovo rojstno mesto, zato je malce jezno vprašal mladenko: »Pa od kod si ti?«

»Iz Slovenije,« je odvrnilo dekle.

Mija in Miha sta se spogledala in zasmejala. Miha se je ozrl po dvorani. Zasedenih je bilo le nekaj sedežev.

Večina gledalcev je bila starejših, vendar vseeno mlajših od njiju. Nostalgija na prvi del je bila za ostale očitno praspomin.

Ko je Renton pred dvema desetletjema odšel iz Edinburga, je bila Slovenija še daleč tako od Evropske unije kot tudi od evra. Tudi Miha je bil še daleč od tega, da bi v življenju postoril vse, kar je želel.

Ko je začel gledati film, je bil malce v dvomih, kaj bo iz njega. Mislil je, da mu bo še malo pokvaril okus po prvem delu. Potem se je počasi sprostil. Smejala sta se, ker je Renton svojo heroinsko odvisnost zamenjal za endorfinsko, saj je sedaj zagnano tekal po okoliških hribih. Film je bil bolj polikan od svojega predhodnika, vendar je z aluzijami na dogodke in prizore iz njega pihal na dušo takratnim gledalcem, ki so zdaj tako kot junaki tudi sami pristali v srednjih letih.

Ko sta se vozila domov, sta se spet sproščeno smejala.

Živčnost, ki se ga je polaščala ob pričakovanju prihoda njegga dne, se je za nekaj časa poleгла.